

POLITIKERSPØRGSMÅL

Spørgsmål nr.:037-20
Dato: 20. maj 2020
Stillet af: Martin Geertsen (V)
Besvarelse udsendt den: 30. juni 2020

Nyretransplantation

Spørgsmål 1:

Ventelisten til en ny nyre er markant højere på Rigshospitalet end på Odense Universitets Hospital (OUH) og Aarhus Universitetshospital (AUH) ifølge tal fra Scandiatransplant. I 2019 stod 211 danskere på ventelisten til en nyre på Rigshospitalet mens 59 stod på venteliste på OUH og 99 på AUH. Rigshospitalet har over de sidste fem år cirka dobbelt så mange nyresyge på venteliste som AUH og mellem 3 til 9 gange så mange nyresyge danskere på venteliste som OUH alt afhængig af årstal.

- Hvorfor er ventelisten til en ny nyre markant højere på Rigshospitalet end OUH og AUH?
- Hvad vil Rigshospitalet konkret gøre for at vende udviklingen og nedbringe antallet nyresyge på ventelisten?

Svar vedr. spørgsmål 1

Spørgsmålene har været forelagt Rigshospitalet.

Generelt er det Rigshospitalets mål, at alle, der er egnede til nyretransplantation, får et tilbud om transplantation med den kortest mulige ventetid. Det kan aktuelt ikke opnås pga. den mangel på organer, der ligger til grund for de stillede spørgsmål.

Den afgørende faktor og forklaring på, at ventelisten til en ny nyre er markant højere på Rigshospitalet end på OUH og AUH er, at antallet af nyrer, der tilbydes til donation i Østdanmark per million indbyggere, er klart mindre end i Vestdanmark.

Donationsraten følges og analyseres tæt i Dansk Center for Organdonation (DCO), som er beliggende i Aarhus. Trods store bestræbelser på at finde årsager hertil, har DCO's analyser ikke kunnet pege på systemsvigt, fejl eller manglende opmærksomhed som forklaring på det lavere antal donorer i Øst-danmark.

Rigshospitalet har ikke begrænsninger i muligheden for at gennemføre transplantationer, så ventelisten skyldes alene begrænsningen i antallet af tilgængelige donornyrer. Det er en fælles opgave for alle akuthospitaler i Region Hovedstaden og Region Sjælland at identificere potentielle donorer og hjælpe frem til donation, når det er ønsket og muligt.

Rigshospitalet arbejder med at optimere donorarbejdet og fjerne eventuelle hindringer. Det er en løbende, aktiv proces, hvor alle muligheder for at øge donorantallet afprøves. Således har Rigshospitalet bl.a. afholdt møder med hospitals- og afdelingsledelser på relevante afdelinger i de østdanske regioner (især inden for neurologien) for at skærpe opmærksomheden og identificere eventuelle u hensigtsmæssige arbejdsgange, der kan betyde, at potentielle donorer ikke identificeres.

Der er desuden etableret en ildsjælsordning efter en model i Region Syddanmark, se mere under spørgsmål 6.

Patienter, der venter på nyretransplantation, er i dialysebehandling på regionens nyreafdelinger. Sundhedsfagligt råd for nyresygdomme og administrationen ser aktuelt på organiseringen af dialyseområdet for at sikre borgerne fleksibilitet og nærhed i dialysebehandlingen og for at sikre tilstrækkelig dialysekapacitet.

Spørgsmål 2:

Ifølge udregninger fra foreningen 7Liv blev der i 2019 udført 10 nyretransplantationer med nyre fra en levende donor pr. mio. indbyggere inden for Rigshospitalets optageområde (pmp) i modsætning til 25 pmp på Odense Universitets Hospital (OUH) og 17 pmp på Aarhus Universitetshospital (AUH). Rigshospitalet har over de seneste fem år konsistent ligget lavere end OUH og AUH, når det gælder antallet af levende nyredonorer pmp.

- Hvad er årsagen til at Rigshospitalet er dårligst, når det gælder antallet af levende donorer pmp?
- Hvorfor transplanterer Rigshospitalet ikke flere nyresyge med levende nyredonorer?
- Hvad vil Rigshospitalet gøre for at vende udviklingen?

Svar vedr. spørgsmål 2:

Alle patienter på Rigshospitalet, der er egnede til at blive nyretransplanterede, oplyses om muligheden for at blive transplanteret med en nyre fra en levende

donor, såfremt nogen har meldt sig som potentiel nyredonor til dem. Alle disse patienter får et kontaktnummer til donorkyndig sygeplejerske og tilbud om samtale med transplantationskyndig speciallæge. Dette er på linje med, hvad man tilbydes i de to andre transplantationscentre i Danmark.

Der er således ingen hindringer i systemet, der kan forklare de udsving, der ses i alle centre fra det ene år til det næste. Patienter kan i øvrigt frit vælge mellem Odense, Aarhus og Rigshospitalet til levende donortransplantation. Nogle Region Sjælland-patienter med kort afstand til OUH vælger således at blive transplanterede i Odense, blandt andet af afstandsmæssige grunde.

Ift. hvad Rigshospitalet gør for at vende udviklingen og øge antallet af levende donorer kan det nævnes, at Rigshospitalet var det første center i Danmark, der indførte blodtype-uforligelig transplantation. I lighed med de andre danske centre indgår Rigshospitalet endvidere i det Nordiske samarbejde om levende donorbytte (paired exchange). Begge dele er tiltag, der er rettet mod at øge det samlede antal af nyretransplantation med levende nyredonor.

Spørgsmål 3:

Hvorfor er antallet af levende nyredonationer på Rigshospitalet over fem år faldet mærkbart fra 41 levende nyredonorer i 2015 til 26 levende nyredonorer i 2019?

Svar vedr. spørgsmål 3:

I 2019 måtte flere planlagte transplantationer på Rigshospitalet med levende donor aflyses/udsættes pga. akut/nyopstået anden sygdom hos modtager eller donor.

I 2020 har hospitalet, trods nedlukning af nyretransplantationer i en periode ifm. COVID, det første halvår transplanteret 15 patienter med levende donor. Der er lige nu så mange donorer i udredning, og hospitalet forventer op til ca. 20 mere i efteråret.

Spørgsmål 4:

Ifølge udregninger fra foreningen 7Liv blev der i 2019 udført 23 nyretransplantationer med nyrer fra en afdød donor pr. mio. indbyggere inden for Rigshospitalets optageområde (pmp) i modsætning til 54 pmp på Odense Universitets Hospital (OUH) og 32 pmp på Aarhus Universitetshospital (AUH). Rigshospitalet har over de seneste fem år konsistent ligget lavere end OUH og AUH, når det gælder antallet af nyretransplantationer fra afdøde donorer pmp.

- Hvad er årsagen til at Rigshospitalet ligger lavest, når det gælder antallet af nyretransplantationer fra afdøde donorer pmp?
- Hvad vil Rigshospitalet gøre for at vende udviklingen?

Svar vedr. spørgsmål 4:

Se venligst svaret til spørgsmål 1.

Spørgsmål 5:

Ifølge udregninger fra foreningen 7Liv opsporede Rigshospitalet i 2019 12 afdøde organdonorer pr. mio. indbyggere (pmp) i modsætning til 30 pmp på Odense Universitets Hospital (OUH) og 18 pmp på Aarhus Universitetshospital (AUH). Rigshospitalet har over de seneste fem år konsistent ligget lavere end OUH og AUH, når det gælder antallet af opsporede afdøde organdonorer pmp.

- Hvad er årsagen til at Rigshospitalet er dårligst til at opspore afdøde organdonorer pmp?
- Hvad vil Rigshospitalet gøre for at vende udviklingen?

Svar vedr. spørgsmål 5:

Se venligst svaret til spørgsmål 1.

Spørgsmål 6:

Hvad har Rigshospitalet iværksat af konkrete tiltag for at øge donorraten for afdøde donorer siden TV2 Lorry satte fokus på problemet med Rigshospitalets lave donorrater i juni 2019?

Svar vedr. spørgsmål 6:

I et forsøg på at øge donorraten for afdøde donorer, har Rigshospitalets Donationsudvalg, med inspiration fra Region Syddanmark, igangsat etableringen af en "ildsjælsordning", hvor en sundhedsfaglig person delvis frikøbes opgaven med at øge opmærksomheden på donationsområdet. Disse ildsjæle vil blandt andet have til opgave:

- At øge og fastholde fokus på donation på akuthospitalernes neurologiske afdelinger og intensivafsnit
- At stå til rådighed for spørgsmål og vejledning

På nuværende tidspunkt er der udpeget en eller to repræsentanter til ildsjælsordningen på Amager og Hvidovre Hospital, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, Herlev og Gentofte Hospital samt Nordsjællands Hospital. Første møde skulle have fundet sted d. 12. marts 2020 sammen med Donationsudvalget, hvor formålet var at diskutere den fremtidige indsats ved repræsentanterne. Pga. COVID-19 måtte mødet aflyses, og der arbejdes nu på at finde en ny mødedato.

Spørgsmål 7:

Vil Rigshospitalet oplyse, hvorfor levende nyredonation ikke er det primære behandlingstilbud til nyresyge patienter når;

- i. transplantation med en levende nyredonor er den eneste måde hvorpå nyresyge patienter kan undgå at komme på ventelisten til en nyre.
- ii. transplantation med en nyre fra en levende donor giver bedre resultater for modtageren end en nyre fra en afdød ifølge Rigshospitalets informationsfolder om levende nyredonation.
- iii. en nyretransplantation er er "den bedste og billigste behandling for patienter med terminal nyresvigt, der er vurderet at tåle transplantation" ifølge Dansk Nefrologisk Selskabs Visionsrapport 2020 for dansk nefrologi.

Svar vedr. spørgsmål 7:

Se venligst svaret til spørgsmål 2.